

תולדות עם ישראל

לעולים חדשים

בבתי ספר דתיים

חלק א

יחידת לימוד אחת

הוראות לנבחן

- א. משך הבחינה: שעה וחצי.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שלושה פרקים.
פרק ראשון — בפרק זה שלושה נושאים:
I: תקופת בית שני
II: הקהילה היהודית בימי הביניים
III: החסידות
בנושא שלמדת ענה על שתי שאלות — (16×2) — 32 נקודות
פרק שני — בפרק זה עליך לענות על שלוש שאלות — (16×3) — 48 נקודות
פרק שלישי — בפרק זה עליך לכתוב על ארבעה מושגים/שמות — (5×4) — 20 נקודות
סה"כ — 100 נקודות
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: מילון עברי-לועזי / לועזי-עברי.
- ד. הוראות מיוחדות: (1) כתוב על כריכת המחברת את הנושא שלמדת.
(2) בתשובתך הבא עובדות, אל תסתפק בהערכות כלליות.

כתוב במחברת הבחינה בלבד, בעמודים נפרדים, כל מה שברצונך לכתוב כטיוטה (ראשי פרקים, חישובים וכדומה).
רשום "טיוטה" בראש כל עמוד טיוטה. רישום טיוטות כלשהן על דפים שמחוץ למחברת הבחינה עלול לגרום לפסילת הבחינה!

ההנחיות בשאלון זה מנוסחות בלשון זכר ומכוונות לנבחנות ולנבחנים כאחד.

בהצלחה!

המשך מעבר לדף

פרק ראשון (32 נקודות)

בפרק זה שלושה נושאים:

נושא I: תקופת בית שני

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

נושא III: החסידות

ענה על שאלות רק בנושא שלמדת, לפי ההוראות שבו.

נושא I: תקופת בית שני

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מן השאלות 1-4 (לכל שאלה – 16 נקודות).

1. הרומאים בחרו בהורדוס למלך על יהודה. הצג שתי סיבות לכך.
ציין במה הגבילו הרומאים את סמכותו של הורדוס.
2. הצג שתי פעולות של אגריפס לטובת התושבים היהודים בארץ-ישראל.
ציין את היחס של אגריפס כלפי האוכלוסייה הנכרית בארץ, וציין דוגמה אחת ליחס זה.
3. הסבר גורם אחד למתח בין יהודים ליהודים בתקופה שלפני המרד הגדול, וגורם אחד למתח בין יהודים לנכרים בתקופה זו.
4. ציין שתי תקנות שקבע רבן יוחנן בן זכאי, והסבר את המטרה שהייתה לאחת מן התקנות באותה תקופה.

המשך בעמוד 3 ◀

נושא II: הקהילה היהודית בימי הביניים

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מן השאלות 5-8 (לכל שאלה – 16 נקודות).

5. הצג שני טיעונים הלכתיים שהיו עלולים לפגוע בסמכות הקהילה.
הסבר כיצד התמודדו חכמים עם אחד מן הטענות שהצגת.
6. הסבר את החשיבות של תפקיד השתדלן עבור הקהילה היהודית.
ציין מאפיין אחד של יהודים שנבחרו לתפקיד השתדלן.
7. ציין שתי קבוצות בקהילה היהודית בימי הביניים שדרשו פטור ממס.
הצג את הנימוק של אחת מן הקבוצות לדרישה זו.
8. מדוע נחשב החרם לעונש חמור? הצג סיבה אחת לכך.
ציין עונש אחד נוסף של הקהילה נגד עבריינים.

נושא III: החסידות

אם למדת נושא זה, ענה על שתיים מן השאלות 9-12 (לכל שאלה – 16 נקודות).

9. הצג שני הישגים של יהדות פולין בתקופה שלפני "המבול".
10. הצג את רעיון ה"דבקות", והסבר את השינוי שעל האדם לעשות באישיותו כדי להגיע לדבקות.
11. הצג באמצעות שתי פעולות של המגיד ממזריטש את תרומתו להתפתחות של תנועת החסידות.
12. הצג שתי סיבות להתנגדות לחסידות, וציין סיבה אחת לירידה (התמתנות) של ההתנגדות לתנועה זו.

פרק שני (48 נקודות)

ענה על שלוש מן השאלות 13-18 (לכל שאלה — 16 נקודות).

13. תהליך האמנציפציה פתח בפני היהודים אפשרויות חדשות. ציין אפשרות אחת כזאת.

הסבר את התגובה של אחד מן הזרמים הדתיים על תהליך האמנציפציה.

14. הסבר מהי "הבעיה היהודית" על פי פינסקר, ומהו הפתרון שהוא הציע.

15. ציין מה רצה הרצל להשיג במשא ומתן הדיפלומטי עם חלק ממדינות אירופה.

ציין מדינה אחת שהרצל פנה אליה, והסבר מדוע פנה דווקא למדינה זו.

16. הצג סיבה אחת לתמיכה של הרב ריינס בתנועה הציונית, והסבר את הוויכוח שהיה לו עם

תנועה זו.

17. הצג שתי קבוצות שונות שעלו לארץ בעלייה הראשונה, והסבר את המניע הרעיוני של

כל אחת מן הקבוצות (סך הכול — שני מניעים).

18. הצג את ההתלבטות של יהודים שומרי מצוות לקראת שנת השמיטה תרמ"ט (1889).

הסבר כיצד 'היתר המכירה' עזר לפתור את ההתלבטות הזאת.

(שים לב: הפרק השלישי בעמוד הבא.)

המשך בעמוד 5 ◀

פרק שלישי (20 נקודות)

לפניך שבעה מושגים / שמות (19-25); בכל אחד מהם יש שני חלקים.
בחר בארבעה מן המושגים / השמות, וענה על שני החלקים הקשורים לכל מושג / שם שבחרת
(לכל מושג / שם – 5 נקודות).

19. חכם באשי

- מה היה התפקיד של ה"חכם באשי"?
- עד איזו תקופה התקיימה משרה זו?

20. החלוקה

- מדוע חשבו אנשי היישוב הישן שהיהודים בגולה צריכים לתמוך כלכלית ביושבי ארץ-ישראל?
- כיצד חילקו האשכנזים את כספי החלוקה, וכיצד חילקו הספרדים את הכספים?

21. היציאה מן החומות

- מהי "היציאה מן החומות"?
- מי היו היוזמים של תהליך זה?

22. 14 הנקודות של וילסון

- מה הייתה המטרה של תכנית 14 הנקודות של וילסון?
- ציין שתי נקודות בתכנית של וילסון המבטאות מטרה זו.

23. ניל"י

- באיזו תקופה פעל ארגון ניל"י, ומה הייתה המטרה שלו?
- מה עלה בגורלם של חברי הארגון?

24. חוזה ורסאי

- מתי נחתם חוזה ורסאי?
- הצג שני סעיפים מחוזה ורסאי.

25. הצהרת בלפור

- למי נשלחה הצהרת בלפור, ומה הייתה החשיבות שלה ליהודים?
- מה נאמר בהצהרה בנוגע למעמד של התושבים הלא-יהודים שחיים בארץ-ישראל, ומה נאמר בנוגע למעמד של היהודים שחיים מחוץ לארץ-ישראל?

בהצלחה!